

Člověk nemusí mít ani lovečáka, aby věděl, že pes umí zatraceně dobře lovit. Je to v každém z nich, v každém. Pes prostě zůstal šelmou a jako šelmě mu začasto příroda velí lovit. Je to jeho přirozenost. Nedělá nic špatného. Potíží je, že do dnešní doby už to tak nějak nepasuje.

Než jsem si domů přivedla Náčelníka Zrzavou hubu, prošmejdila jsem celkem slušně internet a sháněla informace o výcviku, odnaučování a prevenci. O té hlavně, páč jsem prostě ten preventista Chtěla jsem psa, s kterým budu moci jít na volno kdekoliv a kdykoliv a chtěla jsem vědět, co to bude obnášet.

Díky tomu jsem se seznámila se skutečností, že lovce člověk najde napříč všemi plemeny (dobře, tak u pekinéze nejspíš ne). A díky tomuto sebevzdělávacímu kurzu po internetu jsem dospěla k poznání, že ať už budu mít kdy jakéhokoliv psa, vždycky, vždycky se hned od začátku zaměřím v rámci dalších cviků i na to, aby byl pes dobře ovladatelný i u zvěře. Protože ne vždy to může dopadnout tak jako u Murphyho, mého prvního psa, kdy stačilo bez nácviku zupácky houknout a on, ač teriér, poslechl.

A jak zhruba na to, vím díky hošíčkovi zrzavému. Kdy samostudiem a samovýcvikem nás obou, jsem docílila toho, co jsem chtěla. A pevně doufám, že to tak i zůstane. Po zkušenostech ostatních a zkušenějších už nezvedám nos hrdě k oblakům. Víím, že se můžou stát věci, kdy i pes na kterého se člověk může spolehnout, takzvaně „selže“. Z lidského hlediska ovšem člověk nesmí zapomínat, že je to pořád pes, pes, pes a šelma.

Základním kamenem podle mě - laika - je od malička chodit se štěnětem tam, kde člověk může na zvěř narazit. Máme štěstí, že jak tady doma, tak na chalupě nemáme o zvěř nouzi. Takže jsem mohla s malou zrzavou hroudou chodit do polí a pozorovat z větší či menší dálky zajíce, srnky, bažanty. Vždy hezky s povelom sedni a následně zůstaň, kdy jsem ho měla u sebe. Pes se tak naučí zvěř vnímat, není mu vzácností a i se tak trochu mimovolně učí

základům toho, že by se nemělo za zvěří běhat, ale být u páníčka. To ovšem pochopitelně platí (beru podle hošíčka našeho) zhruba do půl roku. Což je tak doba, kdy s definitivní platností skončí období, kdy je pánik pro štěňátko polobožem, kterého je třeba všude následovat.

Štěňátko naopak dospívá čím dál tím víc k názoru, že svoboda má taky něco do sebe. Myslím, že všichni víme, o čem mluvím, ale to je spíše do kapitoly s názvem Puberta nám za chvíli už bude klepat na dveře. Moc dobře si pamatuju den, kdy jsem se s holkama bavila na ohařím fóru a poklepávala se zdatně po rameni, že u nás se zvěří zatím nemáme problémy. To slovíčko ZATÍM vzalo za své hned to samé odpoledne

Šli jsme tehdy i s pánikem do polí. Hezky všichni tři. A všichni tři jsme si to užívali. Pak už si to užíval jen jeden z nás. Stačí, když napíšu, že nám před nohama vystřelili dva zajáci a je jasný, kdo z nás tří si to užíval. Zařvala jsem na pánika „Otoč se a utíkeeeej a pak hópni tady do tý vysoký trávy a zalehni!“. Oba jsme tak bleskově učinili, ač se štěně vzdalovalo. Doufala jsem ve výchovný účinek toho, že štěně v momentě, kdy zjistí, že osiřelo, znejistí. A že už onen pocit nejistoty bude určitou pomocnou berličkou při výchově.

No jo, to by ovšem člověk nesměl být v majetku ohaře s velmi dobrým nosem. Tam pak pocit osiření nehrozí, protože štěňátko se ve vteřině zhmotní v místě, kde oba pániky opustilo a zcela na jistotu si pro ně dojde do míst, kde se oba válí jako podsvinčata v trávě a s radostí je uvítá. A vy ho v podstatě musíte uvítat taky. Tedy ne, že by člověk volal sláva, ale potrestat psa nesmí, protože jednak on přišel a druhak to, že vzal kramle, nebyla jeho, ale VAŠE CHYBA. Protože jste psa nenaučili, že vás má poslechnout.

Inu nastal tehdy čas pro školu ohaří. Ale... ona to podle mého názoru není jen škola ohaří. Je to škola, kterou lze podle mého názoru (a tuhle se mi ověřilo, že to na podobném doporučeném principu zafungovalo i u bígla, kde bych to moc nečekala) naordinovat v podstatě jakémukoliv plemeni.

O co jde? Jde pravda o hodně vašeho času a vaší trpělivosti, ale vyplatí se to. Jde totiž o to, že nejen se psem pracujete, ale z jeho pohledu jde vlastně o takovou bojovku. O napodobeninu lovu, jen... vy jste ten, kdo určuje pravidla, jak bude lov probíhat. Vy velíte, místo toho, aby pes jednal na vlastní pěst. Že na vlastní lov nakonec nedojde?? No ale to

nevadí, zkušený šéf smečky by měl odhadnout, kdy lov stojí za to a kdy ne. Ale celou tu dobu spolu se psem spolupracujete, upevňuje se váš vztah.

Základní kámen jsme tak trochu už tedy položili, když si štěndo mohlo zvykat z dálky na zvěř přímo pod naším dozorem - my to dělali tak, že jsme prostě seděli a koukali po korzujících srnkách a zajících. Já s rukou na Ešusových zádech, abych ho jistila a on s napětím v těle. Teď už ale přišla opravdová doba učení.

Budete potřebovat stopovačku - já měla tak 20 metrů Doporučuju nešetřit na karabině, pokud vás, tak jako mne zklame v nejnevhodnější okamžik, jste o několik kroků zpátky, ale k tomu se ještě vrátím. Na konci to chce klasické poutko na ruku. Tady totiž nepoužíváte stopku tak, jak se hodně často radí, neboli hlídat a zašlapávat. Ne, vy jí máte jako dálkové ovládání.

V podstatě jako klasické, ale dlouhé vodítko. Držíte jí v ruce. Další co budete potřebovat je, aby váš pes znal velmi dobře některý z povelů, který jej zastaví - čekej, sedni, zůstaň, lehni..., ale musí ho opravdu dobře znát. Ne, že ho s ním zkusíte párkrát doma v předsíni.

Milého žáka nejdřív necháte vyběhat, vyhrát si s kámošema, pohrát si s vámi. Musí vypustit páru, nesmí být nadupaný jako závodní kůň na startu. A pak vyrazíte cíleně do míst, kde víte, že na zvěř narazíte - nejlépe když máte možnost cvičit v místech, kde jsou bažanti, křepelky (PŘEDESÍLÁM, NE V ZIMĚ!, kdy každé vyrušení je pro zvěř zátěž!! A také ne zjara, kdy má

zvěř mladé).

Proč bažanti a křepelky? Protože tito ptáci vydrží před vyplašením dlouho na místě a pes se tak snáze učí ovladatelnosti - máte více prostoru pro vaše jednání. A pak se také u nich pes naučí rychle, že je prostě nedostane, že mu uletí. Tak proč se zbytečně šponovat, když je výhodnější poslechnout pánčičku/ pánika, kterej pak jásá a odměňuje? To by byl jeden blbej.

Psa si dáte na stopku, dáte si ho k noze, uklidníte ho (vytvoří se tím určitý rituál, pes se naučí soustředit) a dáte povel třeba jdeme, nebo vpřed. Záleží na vás, co používáte. Doporučuji zpočátku vyrazit ne na celou délku stopovačky. A teď to necháte chvíli celé na psovi. On bude hledat „ten oběd“.

Na vás je, abyste měli oči zatraceně dokořán otevřené a sledovali jen a jen psékuse a jeho hru těla. Proč? No protože jakmile on navětrí zvěř, okamžitě to na něm poznáme. Ať ohař nebo ne, ztuhne - protože si musí ověřit, kde zvíře je. Minimálně na vteřinu či o trochu déle (záleží pochopitelně na nátuře psa) se jakoby zarazí. A to je přesně váš čas. Nemáte moc prostoru, musíte jednat hned a teď. Dáte rázně ten zastavovací povel (čekej, stůj, zůstaň, sedni, lehni, pokud nejedete na lovecké zkoušky, je jen na vás co zvolíte - ALE PES JEJ MUSÍ DOOPRAVDY ZNÁT!).

A... pak... pak se určitě nejdřív nestane vůbec nic, protože pes má plnou hlavu zvěře. Nebude vás pravděpodobně vnímat. Což je naprosto přirozené. A proto ho i máte na té stopovačce, abyste ho měli pod kontrolou a ten povel mohli takzvaně dotáhnout do konce, psa do povelu dostat a za to ho pak pochválit moc a moc jásavě, popleskat po hrudním košíčku a odměnit.

Bude-li to jako u nás, tak pravděpodobně pes ani zpočátku nebude chtít odměnu a že ta musí být zatraceně, zatraceně lákavá, aby psa motivovala (žádný piškot, který používáte běžně, vyhradte si pro tuhle chvíli něco extrovního - i kdyby to měla být syrová játra :), musí to být něco, co psa opravdu zaujme). Ale prostě pro první dny, než se to ochodí, se může stát, že pes ve svém soustředění nebude mít o odměnu a vaši pochvalu ani v nejmenším zájem. To nevádí, nenechte se tím odradit, že vás pes nevnímá, ono se to časem zlepší.

Pokud by pes na povel zareagoval sám od sebe, bez vašeho přispění, jásejte pochopitelně jak při oslavách Silvestra! Ten pes si to v ten moment zaslouží, a musí bezpodmínečně poznat vaše nadšení. To stejné, až se po čase k tomu propracujete a nebudete ho už muset korigovat. Vždycky mějte na paměti, že jakýkoliv i sebemenší úspěch musíte ocenit jednak vy sami svým nadšením a pak následně i odměnou.

Kde jsme to skončili?? Jo a ano, v momentě kdy je ten zastavovací povel a pes se zastavil buď sám, či s naším přispěním. No ono se v počátcích může stát, že se pes zastaví i bez povelu i

relativně bez našeho přispění, jen tím, že se zastaví o stopovačku, kterou pevně držíme v ruce. Protože vyrazí tak rychle, že nestačíte povel ani vydat.

Chce to ovšem obratem zareagovat na to, co vás čeká, tedy, že se musíte napřít do stopovačky, abyste neletěli za psem. I to se nám stalo a nemyslím, že to bylo na škodu Tedy takhle, nebylo to na škodu pro hošíčka, který tak zjistil, že se to nevyplatí takhle vystřelit, ale pro moje rameno to bohužel na škodu bylo

Takže se zase vrátím zpět do momentu, kdy se pes zastavil či jsme ho stihli zastavit my a ne stopka. My ho tedy moc a moc pochválíme a odměníme a v případě, že zvěř nevezala roha, si stále trváme na tom zastavovací povelu, aby pes zůstal na místě, a jdeme první vpřed do směru, který nám naznačil pes, že by mohla zvěř být. Ona tam může a nemusí být. Záleží, jak dobrý nos pes má. Nicméně jdeme my jako první a pes musí zůstat na místě.

V případě, že se nám podaří zvěř vyplašit, okamžitě musíme psa, který má pochopitelně chuť za zvěří vyrazit, usměrnit, že musí, musí, zůstat tam kde měl být. Tedy na místě - k tomu nám zase pomůže právě stopovačka. Kterou - znovu opakuji - nemáte na celou délku, k tomu dojdete postupem času.

Psa tedy vrátíme do původního povelu, zklidníme a pak pochválíme, odměníme. Pokud by povel poslechl sám od sebe, opět moc jásáme a výrazně odměníme. Pak psa, který je pochopitelně nabuzený, zklidníme - třeba povelu k noze, pár kroků ujdeme u nohy, aby se pes soustředil na něco jiného. Stále jsme na stopovačce, abychom měli psa pod kontrolou.

Dali jsme si tedy na odreagování kousek chůze u nohy, aby si pes trochu provětral hlavu, a pak do toho celého kolečka jdeme znovu. Necháme psa hledat „oběd“, máme oči na štopkách, abychom poznali, kdy zvěř našel..., když ji najde, dáme zastavovací povel, buď chválíme, pokud se pes zastavil, nebo ho do povelu upravíme stopovačkou, pochválíme, odměníme za splnění, zopakujeme, že pes má čekat, nebo sedět, nebo být na místě, podle toho co jste zvolili a jdeme vyplašit zvěř.

Zůstane-li pes po zvednutí zvěře tam, kde měl být, jásáme, chválíme, odměňujeme, nezůstane-li, upravíme ho, udržíme ho tam kde má být a poté za splnění povelu pochválíme, odměníme. Pak si třeba pohrajeme, dáme nějaký jiný cvik na odreagování a má-li pes ještě

chuť a my svoje nervy pevně v rukou, můžeme jít třeba ještě jednou zkusit „hledat ten oběd“. Ale nepřetáhněte to, rozhodně ne v začátcích.

Připravte se na to, že zpočátku to bude jeden velký chaos. Pes nás nebude vůbec vnímat, bude celý hyn. My, naše povely, pochvaly, odměny... to všechno mu bude putýnka. Není se čemu divit, příroda a instinkty jsou silnější než naše lidská vůle. Ale ono se to ochodí, ochodí. Dříve nebo později se to ochodí a pes nás postupně začne brát na vědomí.

Zastaví se prvně na náš zastavovací povel a třeba se na nás i otočí. A to už je naše malé vítězství. Nemusí přijít opravdu hned - záleží na plemeni, jedinci a stáří jedince, jestli už se za zvěří rozběhal. Pak už se bude zastavovat čím dál spolehlivěji a spolehlivěji, vy prodloužíte délku stopovačky, až se postupně dostanete na ten konec. Pak stopovačku můžete zkusit pustit z ruky a nechat relativně psu trochu samostatnosti, ale tak abyste měli možnost na stopku dosáhnout a zasáhnout.

A pak časem tu stopku sundáte a začnete „pracovat“ se psem ve své blízkosti, aby byl ve vašem dosahu. Je to jakoby celé odznovu - co se vzdálenosti týče. Takže psa budete nejdřív povelovat ve své blízkosti, pak mu dáte o pár metrů víc důvěry, zase o trochu víc důvěry až jednoho dne zjistíte, že vám to spolu funguje, že vás tahle hra spojila a že vás oba baví a hlavně, že vás pes poslouchá.

Kouzlo tohoto triku je v tom, že vy psu tu zvěř nezakážete, vy ho netrestáte, že zvěř našel, vy ho naučíte, jak se má chovat a že se musí řídit tím, jak vy velíte.

Vrátím se zpátky k té karabině, o které jsem psala na začátku. Chce to opravdu karabinu, na kterou se můžete spolehnout, nebo se vám stane to co mě a ztratíte tak pár bodíků na své cestě. V momentě, kdy jsem si byla jistá, že Ešus našel zvěř, byla na vše připravená, čekala na ten správný moment, pes vyrazil a místo toho, aby mi byla stopovačka pomocníkem, tak karabina udělala cink a pes pokračoval plavně prostorem. Chyba, chyba, chyba. Pes se nic nenaučil, nic nedozvěděl, jen zjistil, že ho nemáte v dosahu.

A ještě jedna důležitá připomínka - pokud člověk nemá psa u zvěře zvládnutého, měl by se - podle mého názoru - vyhýbat venčení se psy, kteří také u zvěře nejsou ovladatelní. Protože to se pochopitelně ti psi navzájem strhnou a každý takový útěk je bodem proti, ten pes se v

té činnosti jen utvrzuje, protože tím vyběhnutím se de facto odměňuje.

Já doufám, že jsem při svém sepisování na nic nezapomněla, nevynechala nějaký krok, nebo důležitý detail. Nejsm bohužel vzor profesora, který by uměl dobře vysvětlovat. Tohle je pochopitelně laický přístup, jak na to. Pokud by měl někdo ohaře, s kterým chce pracovat, chtělo by to určitě úpravy, aby pak nebyly při loveckých zkouškách nějaké potíže. Já tím, že nemyslívujeme, jsem k tomu přistoupila tak, aby nám to vyhovovalo a fungovalo.

Tak snad jsem to sepsala všechno a i tak, aby se to dalo pochopit. Teď jen můžu popřát hodně hodně trpělivosti, pevné nervy, ale posléze těšení se z toho, že vám to spolu jde, že vás pes vnímá, že ví co chcete a nakonec, že je ovladatelný.

Hodně štěstí.